

Sygn. akt I ACa 509/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Halina Zarzeczna
Sędziowie:	SSA Maria Iwankiewicz SSA Tomasz Żelazowski (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Magdalena Goltsche

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2014 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w S.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 19 lutego 2014 r., sygn. akt I C 987/13

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Maria Iwankiewicz Halina Zarzeczna Tomasz Żelazowski

Sygn. akt I ACa 509/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 15 października 2012 r. Skarb Państwa – Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w S. wniósł o wydanie w postępowaniu nakazowym orzeczenia, aby pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w B. zapłaciła powodowi kwotę 82.951,70 zł wraz z podatkowymi odsetkami od dnia 26.06.2004r. do dnia zapłaty z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej do prawa użytkowania wieczystego obciążonego hipoteką nieruchomości stanowiących działkę nr (...), położone w Gminie S., dla której Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) kosztami sądowymi oraz

kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu albo wnieść w tym terminie zarzuty. Powód wskazał, iż w przypadku złożenia przez pozwanego zarzutów wnosi o: utrzymanie w mocy wydanego w sprawie nakazu zapłaty w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, iż pozwana jest jego dłużnikiem rzeczowym z tej przyczyny, że na podstawie umowy aktu notarialnego z dn. 29.05.2012r. Rep. A nr (...), którym pozwana nabyła część przedsiębiorstwa – prawo użytkowania wieczystego działki gruntu nr (...) o obszarze 0,07822 ha położonej w S. przy ul. (...), obręb ewidencyjny (...), dla której Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Powód wskazał, że na podstawie § 35 § 3 ustawy z dnia 29.08.1997r. ordynacja podatkowa Dz.U.97, nr 137, poz. 926) uzyskał wpisy hipoteki przymusowej zwykłej na prawie użytkowania wieczystego danej nieruchomości, z tytułu należności podatkowych za zobowiązania z tytułu podatku od towaru i usług za (...). Następnie powód wskazał, iż w celu zaspokojenia jego wierzytelności przeciwko pozwanej jako dłużnikowi rzeczowemu konieczne jest uzyskanie tytułu wykonawczego zasądzającego wierzytelność zabezpieczoną hipoteką.

Nakazem zapłaty z dnia 30 października 2012 r., wydanym w postępowaniu nakazowym (sygn. akt I Nc 331/12) Sąd Okręgowy w Szczecinie uwzględnił pozew i orzekł zgodnie z żądaniem, nakazując pozwanej aby w ciągu dwóch tygodni o otrzymania niniejszego nakazu zapłaciła w/w powodowi kwotę 82.951,70 zł wraz z odsetkami przewidzianymi dla należności podatkowych od dnia 26.06.2004r. do dnia zapłaty z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej do prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w S. stanowiącej działkę nr (...) dla której Sąd Rejonowy Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) oraz kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, a nadto na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 1.037 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych .

Pozwana w zarzutach wniosła o uchylenie w/w nakazu zapłaty w całości, oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu. W uzasadnieniu, wskazując na bezpodstawność roszczenia powoda oświadczyła, iż wedle jej wiedzy wierzytelność zabezpieczona przedmiotową hipoteką została zaspokojona i wygasła, a zatem hipoteka jako prawo akcesoryjne wygasło wraz z wygaśnięciem zabezpieczonej nią wierzytelności. Następnie pozwana wskazała, iż pierwotnie osobistym dłużnikiem powoda była Fabryka (...) S.A. (zwana dalej (...) S.A.). W 2007r. (...) S.A. wniosła aportem do spółek (...) część nieruchomości. Następnie w/w spółki celowe umową z dn. 21.03.2007r. sprzedały te nieruchomości na rzecz Spółki (...), która zgodnie z umową cenę ich nabycia miała uiścić poprzez spłacenie należności (...) S.A. Umowa nie doszła do skutku, gdyż Spółka (...) odstąpiła od niej. Obecnie toczy się postępowanie z powództwa Spółki (...) przeciwko Spółce (...) o zwrot kwot uiszczonych na poczet ceny za nieruchomość, w tym za wierzytelności pokryte na rzecz niniejszego powoda. W 2008r. (...) S.A. wraz z Spółką (...) zawiązały spółkę (...) do której (...) S.A. wniosła aportem nieruchomości wraz z obciążającymi je hipotekami. Według pozwanej okoliczność, iż wierzytelność dochodzona niniejszym pozvem została uregulowana potwierdza fakt, że w dn. 13.02.2009 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie J. W. wydał postanowienie w sprawie Km 500/09 prowadzonej między innymi w oparciu o tytuł wykonawczy z dn. 23.07.2004r. (...) i stwierdził, iż wierzycielowi zostały przekazane środki pieniężne w wysokości 1.357.290,10 zł i wobec zaspokojenia tytułów wykonawczych ustalił koszty postępowania i postępowanie zakończył. W tych okolicznościach pozwana uznała, iż ponowne egzekwowanie w/w należności jest niedopuszczalne. Niezależnie od powyższego pozwana uznała, iż wpisane do księgi wieczystej zabezpieczenie na które powołuje się powód dotyczy jedynie zabezpieczenia wierzytelności głównej, a nie należności ubocznych w postaci żądanych przez urząd skarbowy odsetek. Według pozwanej powód nie ma w związku z tym prawa domagać się zapłaty kwoty zabezpieczonej hipoteką w wysokości przekraczającej wysokość wpisu hipotecznego – stanowiącego górną granicę odpowiedzialności.

W wyroku z dnia 19 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uchylił nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Szczecinie w dniu 30 października 2012 r., zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 79.034,40 zł wraz z podatkowymi odsetkami od kwot:

- 82.951,70 zł od dnia 26 czerwca 2004r do dnia 28 kwietnia 2005 r.,

- 82.386 zł od dnia 29 kwietnia 2005 r. do dnia 10 maja 2005 r.,

- 79.034,40 zł od dnia 11 maja 2005 r. do dnia zapłaty (pomniejszonych o uiszczone

na poczet odsetek podatkowych w postępowaniu egzekucyjnym kwoty 74.40 zł i

456.10zł

z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej do prawa wieczystego użytkowania obciążonej hipoteką nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położoną w Gminie S., dla której Sąd Rejonowy Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Sąd oddalił powództwo co do kwoty 3917,30 zł, zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.600 zł tytułem kosztów procesu oraz nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 1.037 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd I instancji ustalił, że dniu 23 lipca 2004 r. Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w S. wystawił przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S. tytuł wykonawczy nr (...) na kwotę 82. 951.70 zł wraz z odsetkami w wysokości 14.5% w stosunku rocznym od dnia 26 czerwca 2004 r., które na dzień wystawienia tytułu wynosiły 954,40zł. Na dzień 16.02.2007 r. zaległości podatkowe Fabryki (...) Spółki Akcyjnej w S. wobec Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w S. w S. wynosiły 4.062.735,89 zł. W księdze wieczystej KW nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie X Wydział Ksiąg Wieczystych dla nieruchomości położonej na działce nr (...) przy ul. (...) w S. w podrubryce w dziale II (...) wpisany jest Skarb Państwa jako użytkownik wieczysty w podrubryce 2.4.5. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. W dziale IV (...) podrubryka 4.4.1. (...) widnieje wpis hipoteki przymusowej zwykłej na kwotę 82.951,70 zł indeks wpisu nr (...) oznaczona jako należność objęta tytułem wykonawczym na zabezpieczenie zobowiązania z tytułu podatku od towaru i usług za 05/2004 r. Wierzyciel hipoteczny Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w S.. W części „Wnioski i podstawy wpisów w księdze wieczystej” - zestawienie rubryk – podstaw wpisów – podrubryka – inna podstawa lp. 76 wpisano tytuł wykonawczy (...) z dn. 23.07.2004 r. Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w S. numer karty akt nr 309. W dniu 21.03.2007 r. M. W. i J. K. reprezentujący (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w L. jako sprzedającą oraz A. G. (1) działająca na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. jako kupującą zawarli umowę kupna - sprzedaży nieruchomości Rep. A nr (...) objętych księgami wieczystymi numer: w § 1 umowy (...) nr (...), w § 2 umowy (...) nr (...), w § 3 umowy (...) nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Szczecinie XII Wydział Ksiąg Wieczystych dla działki gruntu numer (...) o powierzchni 0,3201 ha położonej w S. przy ul. (...). Sprzedająca oświadczyła ponadto, iż w dziale IV wpisane są: hipoteka umowna zwykła w kwocie 250.000 zł na rzecz (...) Bank (...) S.A. w W. I Oddział w S.; hipoteka przymusowa zwykła w kwocie 469.885,28 zł na rzecz Skarbu Państwa Drugiego Urzędu Skarbowego w S., hipoteka przymusowa zwykła w kwocie 426.016,16 zł na rzecz Skarbu Państwa Drugiego Urzędu Skarbowego, hipoteka przymusowa kaucyjna do kwoty 500.000 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w S., hipoteka przymusowa zwykła w kwocie 155.000 zł na rzecz Prezydenta Miasta S., hipoteka przymusowa kaucyjna do kwoty 652.739,39 zł na rzecz Skarbu Państwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.; w § 4 umowy (...) nr (...); w § 5 umowy (...) nr (...);/- w § 6 umowy (...) nr (...).

W § 16 pkt. 1 w/w umowy M. W. i J. K. działający w imieniu i na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. oświadczyli, iż sprzedają (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. reprezentowanej przez A. G. (1) – prawa wieczystego użytkowania działek opisanych w § 1,2,3,4,5,6 umowy wraz z posadowionymi na tych działkach urządzeniami i budynkami, a A. G. (1) oświadczyła, iż w/w prawa użytkowania wieczystego opisane w § 1,2,3,4,5,6 umowy kupuje. Ponadto tym samym aktem notarialnym M. W. reprezentujący (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S. (§1) sprzedał (§16 ust.2) na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. prawo użytkowania nieruchomości objętej księgą wieczystą KW (...) (§8), KW nr (...) (§9), KW nr (...) (§10), KW nr (...) (§11).

W § 17 ust.1 strony między innymi wskazały, iż łączna cena nieruchomości zbywanych stanowi kwotę 34.885.800 zł, w tym cena nieruchomości zbywanych przez Spółkę (...) wynosi 29.900.978,99 zł, w tym cena nieruchomości zbywanych przez Spółkę (...) 4.984.821,01 zł. W § 17 ust. 2 strony ustaliły, iż Sprzedające Spółki na poczet ceny zaliczą spłaty

dokonane przez kupującą Spółkę (...) na rzecz wierzycieli: (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oraz (...) w łącznej kwocie 1.476.000 zł – pod warunkiem przedstawienia przez kupującą Spółkę (...) w terminie 30 dni od podpisania niniejszej umowy oświadczeń w/w wierzycieli o zwolnieniu w/w sprzedającej Spółki (...) oraz dodatkowo (...) S.A. z obowiązku spłaty w/w kwoty. Natomiast w przypadku nieprzedstawienia w/w oświadczeń wierzycieli w/w kwota zostanie rozliczona na zasadach poniżej opisanych.

Ust. 3. Spółka (...) w terminie 7 dni od prawomocnego wpisu jako użytkownika wieczystego i udzielenia przez sprzedającą Spółki na rzecz kupującej pełnomocnictwa do wykonania prawa odkupu, zobowiązuje do zapłaty części ceny:

a. w wysokości 586.028,45 zł w celu pokrycia należności z egzekucji obejmującej wynagrodzenia pracownicze z wykazem stanowiącym załącznik do umowy z ustawowymi odsetkami, przez co rozumie się wpłatę na rachunek komornika rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Szczecinie kwot należnym byłym pracownikom (...) S.A.;

b. w wysokości 200.000 zł nie później niż trzy dni po przedstawieniu faktury lub zamówienia dostawcy materiałów niezbędnych do produkcji bądź też dokonania płatności za media lub też wynagrodzeń pracowniczych na podstawie aktualnej listy płac (...) S.A.

Ust. 4 pozostałą część ceny kupująca E. (...) zobowiązała się zapłacić w

terminie 63 dni licząc od dnia uprawomocnienia się wpisu nowego nabywcy nieruchomości na rachunek wskazany przez sprzedającą Spółki po potrąceniu:

a. zapłaconych należności wierzycieli, kosztów komorniczych, opłat egzekucyjnych oraz innych kosztów dochodzonych przez komornika rewiru I Sądu Rejonowego w Szczecinie w postępowaniach egzekucyjnych z nieruchomości wymienionych w niniejszym akcie prowadzonych przeciwko Spółce (...) S.A. w S. – według spisu wierzycieli i wierzytelności jak w załączniku nr 2 do niniejszej umowy;

b. zapłaconych wszystkich zaległości, które mogą obciążać nieruchomości lub kupującego z tytułu: należności publicznoprawnych Spółki (...) oraz Spółki (...) oraz Spółki FABRYKA (...) S.A. w S., jak również kosztów składek na ubezpieczenia zdrowotne, obciążające sprzedającą Spółki z tytułu użytkowania wieczystego ;

c. zapłaconej kwoty 75.000 zł z tytułu opłat sądowych poniesionych przez w/w Spółkę (...) w sprawach przed sądami rejonowymi i okręgowymi w S. i w W.;

d. kwoty wydatkowane czy to przez sprzedającą Spółki czy kupującą Spółkę na zakup nieruchomości od licytanta, który wylicytował nieruchomość, która stanowi działkę nr (...) w drodze egzekucji sądowej prowadzonej przez komornika sądowego rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Szczecinie sygn. akt XV Co 5408/05 nr KW (...) w dniu 25.01.2007r. w przypadku prawomocnego przybicia, bądź kwot wpłaconych temu licytantowi w zamian za zrzeczenie się przez niego praw do nieruchomości. Strony ustalają, iż w pierwszej kolejności, w terminie 45 dni od dnia podpisania niniejszej umowy, ale nie dłużej niż 30 dni od dnia uprawomocnienia się wpisu przeniesienia praw z niniejszej umowy do negocjacji ze zwycięzcą licytacji upoważniona jest sprzedająca spółka;

e. pozostała po rozliczeniu kwot wymienionych w punktach od a do d powyżej należna sprzedającym zostanie wpłacona na konta wskazane przez Spółki w terminie do 63 dni licząc od dnia prawomocnego wpisu nabywcy jako użytkownika wieczystego nabywanych nieruchomości.

W § 18, ust. 1 strony ustaliły, iż w terminie 45 dni od zawarcia umowy, ale nie później niż 30 dni od uprawomocnienia się wpisu przeniesionych praw z niniejszej umowy, do negocjacji w sprawie warunków spłaty wierzytelności upoważnione będą sprzedające Spółki i (...) S.A. przy czym Spółki te mogą wskazać poszczególnych wierzycieli, z którymi negocjacje od dnia zawarcia umowy będzie mógł prowadzić kupujący. W przypadku nie przedstawienia porozumień w sprawie spłat wierzytelności do prowadzenia negocjacji upoważniona jest kupująca Spółka. Strony zobowiązują się w zakresie ustalania warunków spłat wierzytelności współdziałać i dołożyć w tym zakresie najwyższej

staranności poprzez co rozumieją wzajemny udział w negocjacjach w sprawie spłat wierzytelności powyżej 500.000 zł oraz wzajemnego informowania o możliwościach zawarcia porozumienia w zakresie spłat.

W ust.2 strony ustaliły, iż w terminie 14 dni od zawarcia niniejszej umowy dokonają wspólnych ustaleń w zakresie ewentualnych terminów spłat wierzycieli sprzedających oraz (...) S.A. w szczególności wierzycieli publicznoprawnych oraz licytanta wskazanego w § 16.4.d celem ustalenia terminów spłat tych wierzycieli, przy czym nie dłuższych niż termin zapłaty ceny. Jeżeli we wskazanym terminie strony nie ustalą szczególnych terminów spłat dla poszczególnych wierzycieli, to przyjmuje się, iż zapłata ceny wraz ze spłatą wierzycieli nastąpi na zasadach określonych w §16 tj. w terminie 63 dni od dnia uprawomocnienia się wpisu kupującej Spółki jako wieczystego użytkownika nieruchomości. W ust. 3 strony zastrzegły, iż spłata wierzycieli sprzedających i (...) SA stanowią zapłatę w ramach ceny i nie powodują powstania dodatkowych roszczeń wobec sprzedających Spółek i (...) SA z tytułu tych spłat.

W piśmie z dnia 07.05.2007 r. skierowanym do (...) S.A., członka zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., przedstawiciele Urzędu Skarbowego w S., Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w S. i Prezydent Miasta S. wskazali, iż w nawiązaniu do zainicjowanych przez zarząd (...) Sp. z o.o. w W. rozmów w sprawie możliwości spłaty w charakterze dłużnika rzeczowego przez tą Spółkę części zobowiązań publicznoprawnych dotyczących spółki akcyjnej pod nazwą Fabryka (...) w S. (...), wierzyciele Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w S., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. oraz Gmina M. S. przedstawiają wspólne stanowisko w/w organów:

1. Zaprezentowane w pismach kwoty dotyczące wysokości wymagalnych i bezspornych zobowiązań (...) S.A. w S. stanowią wartości zaniżone w stosunku do faktycznych zaległości wobec poszczególnych wierzycieli. Mając powyższe na uwadze w/w organy poinformowały, iż zobowiązania (...) S.A w S. wynoszą odpowiednio:

- wobec Skarbu Państwa Drugiego Urzędu Skarbowego w S. na dzień 30.04.2007r. kwotę 4.100.1008,29 zł należności głównej oraz 1.378.900 zł odsetek wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na dzień 23.04.2007r. wynoszą 10.324.368 zł należność główna i 5.784.447 zł odsetki;

- wobec Gminy M. S. z tytułu podatku od nieruchomości na dzień 25.04.2007r. kwotę 5.131.337,80 zł należność główna oraz 2.407.736 zł odsetki;

- z tytułu opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów kwotę 1.145.089,96 zł należność główna oraz odsetki ustawowe liczone na dzień dokonania wpłaty.

Odsetki w wysokości ustalonej dla zobowiązań podatkowych naliczane są nadal aż do dnia spłaty zadłużenia

2. W/w organy wskazały, iż są skłonne wyrazić zgodę na wykreślenie hipotek

obciążających nabyte przez Spółkę (...) nieruchomości objęte aktem notarialnym z dn. 21.03.2007r. Rep. A nr (...) pod warunkiem zapłacenia przez Spółkę w proponowanym terminie, to jest 60 dni od daty dokonania wpisów do ksiąg wieczystych, poniżej wyszczególnionych kwot:

- na rzecz Skarbu Państwa Drugiego Urzędu Skarbowego w S. kwoty 4.559.371, 62 zł stanowiącej łącznie należność główną wraz z odsetkami powstałymi na dzień 30.04.2007r. oraz kwoty odsetek narastającej od dnia 30.04.2007r. do dnia dokonania zapłaty;

- na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwoty 10.300.000 zł i na rzecz Gminy M. kwoty 6.200.000 zł

3. Ponadto w/w organy poinformowały, iż nie wyrażają zgody na uchylenie

czynności egzekucyjnych. W razie dokonania płatności wskazanych w pkt. 2 kwot wpłaty zostaną zaksięgowane zgodnie z regulacjami zawartymi w odrębnych przepisach i w tej części wierzyciele wystąpią o umorzenie postępowań egzekucyjnych.

Tak wskazując w/w organy oświadczyły, iż wyrażają wolę spotkania się z zarządem spółki w uzgodnionym drogą telefoniczną, w dogodnym dla wszystkich terminie, celem omówienia propozycji, wypracowania zasad i terminów spłaty zadłużenia.

W piśmie z dnia 30.05.2007 r. Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w S. poinformował M. K., pełnomocnika (...) S.A. w S. i członka zarządu (...) Sp. z o.o. w W., iż wystawia promesę dla (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. nr KRS (...) dotyczącą zwolnienia z zabezpieczenia hipotecznego nieruchomości oraz umorzenia postępowań egzekucyjnych prowadzonych do niżej wymienionych nieruchomości. Następnie wskazano, iż mając na względzie wynik rozmów prowadzonych pomiędzy w/w spółka (...) a wierzycielami publicznoprawnymi to jest Naczelnikiem Drugiego Urzędu Skarbowego w S., Dyrektorem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. oraz Prezydentem Miasta S. a pełnomocnikami w/w Spółki w sprawie spłaty w charakterze dłużnika rzeczowego przez w/w Spółkę części zobowiązań publicznoprawnych dotyczących Spółki (...) z siedzibą w S. oświadczył, iż: Naczelnik Drugiego urzędu Skarbowego w S. wyraża zgodę na zwolnienie z zabezpieczenia hipotecznego ustanowionego na prawie użytkowania wieczystego niżej wymienionych nieruchomości: KW nr (...); KW nr (...); KW nr (...); KW nr (...); KW nr (...); KW nr (...); KW nr (...); KW nr (...); KW nr (...). Warunkiem zwolnienia z zabezpieczenia hipotecznego opisanego w pkt. 1 jest wpływ wysokości 4.989.695,62 zł na rachunek Drugiego Urzędu Skarbowego w S., będący podstawą wykreślenia hipotek na ww. nieruchomościach. Jednocześnie poinformowano, iż wnioski o wykreślenie hipotek przymusowych, które są ustanowione na powyższych nieruchomościach zostaną złożone do właściwego Sądu Rejonowego w terminie 7 dni od dnia wpływu w/w kwoty na rachunek bankowy Drugiego Urzędu Skarbowego w S. oraz uzyskania pisemnej informacji od Komornika sądowego o uregulowaniu kosztów postępowań egzekucyjnych o których mowa w pkt. 2. Wskazano nadto, że promesa jest ważna przez okres jednego miesiąca od daty jej wystawienia.

Sąd ustalił, że zaświadczeniem z dnia 06.06.2007 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Szczecinie w sprawach prowadzonych przeciwko dłużnikowi Fabryka (...) S.A. w S. oświadczył, iż egzekucja z użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w S. przy Al. (...) działka nr (...) Kw nr (...) w sprawach prowadzonych z wniosków wierzycieli ujawnionych w dziale III KW nr (...) opisanych w załączniku do niniejszego pisma została zakończona przez całkowitą zapłatę. Komornik wskazał, iż niniejsze zaświadczenie wydaje się celem złożenia w Sądzie Rejonowym w Szczecinie XII Wydział Ksiąg wieczystych wraz z wnioskiem o wykreślenia z działu księgi wieczystej KW (...) ostrzeżeń o wszczęciu egzekucji z ww. nieruchomości. Jednocześnie zaświadczył, iż w tutejszym dziale nie toczą się inne postępowania z nieruchomości.

Postanowieniem z dnia 13.02.2009 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w sprawie KM 500/09 z wniosku wierzyciela Drugiego Urzędu Skarbowego w S. przeciwko Fabryce (...) S.A. w S., prowadzonej w oparciu o tytuły wykonawcze Drugiego Urzędu Skarbowego w S.:

- z dnia 03.03.2005 sygn. akt (...)
- z dnia 04.02.2005r. sygn. akt (...);
- z dnia 05.01.2005r. sygn. akt (...);
- z dnia 06.12.2004r. sygn. akt (...);
- z dnia 17.11.2004r. sygn. akt (...);
- z dnia 21.10.2004r. sygn. akt (...);
- z dnia 22.09.2004r. sygn. akt (...);
- z dnia 23.08.2004r. sygn. akt (...);
- z dnia 23.07.2004r. sygn. akt (...)

postanowił ustalić koszty postępowania egzekucyjnego w sprawie w wysokości 61.809,60 zł i obciążyć nimi dłużnika. W uzasadnieniu komornik wskazał, iż postępowanie jest prowadzone z godnie z wnioskiem wierzyciela i w sprawie dotychczas przekazano wierzycielowi kwotę 1.357.290,10 zł. Wobec powyższego stosownie do treści art. 770 k.p.c. ustawy z dn. 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w brzmieniu na dzień 27.09.2005 r. komornik ustalił koszty postępowania, na które składają się koszty doręczenia środków pieniężnych przelewem 12 zł (art. 39 ust. 2 pkt. 6 uokse) oraz opłata stosunkowa w ograniczone wysokości 61.797,60 zł tj. trzydziestokrotności kwoty 2.059,92 zł stanowiącej przeciętne wynagrodzenie miesięczne w gospodarce narodowej w 2006r. ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w obwieszczeniu z dnia 19.02.2007 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w 2006 r. i w drugim półroczu 2006 r. (M.P. z 2007r. nr 14 poz. 146 – art. 49 ust. 1 uokse i art. 33 ust. 1 uokse). Z tych też względów komornik uznał, iż należało ustalić koszty postępowania w łącznej wysokości 61.809,60 zł stosownie do treści art. 770 k.p.c. obciążyć nimi dłużnika i powyższe koszty zostały pokryte z kwot wyegzekwowanych od dłużnika.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji uznał powództwo w przeważającej części za zasadne. Wskazał, że strona powodowa (wierzyciel hipoteczny) dochodziła zaspokojenia wierzytelności z nieruchomości obciążonej hipoteką od dłużnika rzeczowego. Zgodnie z treścią art. 65 Ustawy o księgach wieczystych i hipotece z dnia 6 lipca 1982 r. w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomość obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości. Przepis ten stanowi bezpośrednią podstawę żądania pozwu. Nie było sporu co do legitymacji stron i co do możliwości wystąpienia przez stronę powodową z roszczeniem o zapłatę - strona pozwana broniła się zarzutem, że wierzytelność dochodzona niniejszym pozwem została uregulowana. Miał to potwierdzać fakt, że dnia 13.02.2009 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie J. W. wydał postanowienie w sprawie Km 500/09 prowadzonej między innymi w oparciu o tytuł wykonawczy z dn. 23.07.2004 r. SM5/32289/04 i stwierdził, iż wierzycielowi zostały przekazane środki pieniężne w wysokości 1.357.290,10 zł i wobec zaspokojenia tytułów wykonawczych ustalił koszty postępowania i postępowanie zakończył.

Zgodnie z treścią art. 73 Ustawy o księgach wieczystych i hipotece właściciel nieruchomości, niebędący dłużnikiem osobistym może, niezależnie od zarzutów, które mu przysługują osobiście przeciwko wierzycielowi hipotecznemu, podnosić zarzuty przysługujące dłużnikowi oraz te, których dłużnik zrzekł się po ustanowieniu hipoteki. W ocenie Sądu zarzut wygaśnięcia zobowiązania podatkowego, zabezpieczonego hipoteką, wskutek jego spłaty, jest zarzutem przysługującym dłużnikowi i ten zarzut na podstawie art. 73 w związku z art. 94 Ustawy o księgach wieczystych i hipotece należało rozpoznać. Dopuszczalność zgłoszenia zarzutu nie jest jednak równoznaczna z jego zasadnością. Sąd I instancji stwierdził, że zarzuty pozwanej okazały się w przeważającej części niesłuszne. Z pisma komornika, w którym zawarta jest deklaracja, że wierzycielowi przekazano 1.357.290,10 zł, nie wynika, aby dotyczyło to wierzytelności objętej tytułem wykonawczym SM 5/32289/5 na kwotę 82. 951.70zł . Pismo to nie jest zatem dowodem zaspokojenia wierzyciela, skoro postępowanie w sprawie KM 500/09 z wniosku wierzyciela Drugiego Urzędu Skarbowego w S. przeciwko Fabryce (...) S.A. w S. prowadzone było w oparciu o tytuły wykonawcze Drugiego Urzędu Skarbowego w S.: z dnia 03.03.2005 r., sygn. akt SM5/1584/05; z dnia 04.02.2005 r., sygn. akt SM5/723/05; z dnia 05.01.2005 r., sygn. akt SM5/184/05; z dnia 06.12.2004 r., sygn. akt SM5/38075/04; z dnia 17.11.2004 r., sygn. akt SM5/37257/04;

- z dnia 21.10.2004r. sygn. akt SM5/36222/04; z dnia 22.09.2004 r., sygn. akt SM5/34942/04; z dnia 23.08.2004 r., sygn. akt SM5/33518/04; z dnia 23.07.2004 r., sygn. akt SM5/32289/04 i skoro tylko ten ostatni tytuł stanowił podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej, z której strona powodowa wywodziła żądanie pozwu. Dowodem zaspokojenia wierzyciela byłoby albo postanowienie w przedmiocie umorzenia postępowania w związku z zaspokojeniem wierzyciela w całości, tj. w zakresie objętym wszystkimi w/w tytułami wykonawczymi, albo dowód przekazania wierzycielowi pieniędzy w postępowaniu egzekucyjnym na poczet należności z tego konkretnego tytułu wykonawczego, który był podstawą wpisu hipoteki. Takiego dowodu jednak w aktach egzekucyjnych brak. Wskazać należy, że nawet uznanie, że taka kwota, jak wskazana w piśmie komornika z dnia 13 lutego 2009 r., została faktycznie przekazana wierzycielowi, nie doprowadzi do wniosku, że roszczenie powódki wygasło. Z akt postępowania

egzekucyjnego wynika, że postępowanie egzekucyjne prowadzone było na podstawie aż dziewięciu różnych tytułów wykonawczych, na łączną kwotę - bez odsetek i kosztów - 1.171.836,49 zł. Nie wiadomo, w związku z którym konkretnie tytułem wykonawczym miałyby zostać dokonane wpłaty, o których wspomina komornik w swoim piśmie i nie wynika to z lektury akt komorniczych, a skoro nie można ustalić że świadczenie, objęte tytułem wykonawczym, na podstawie którego wpisana została hipoteka i należności z którego zabezpieczała - nie było podstaw do oddalenia powództwa zgodnie z żądaniem zawartym w zarzutach od nakazu zapłaty. Z tytułu wykonawczego, który stał się podstawą wpisania hipoteki tj. tytułu nr SM 5/32289/04 na kwotę 82.951,70 zł wraz z odsetkami od 26 czerwca 2004 r. wynika, że należność nim objęta została częściowo spłacona i w tym zakresie powództwo zostało oddalone. Dotyczy to jednak nieznacznej części żądania- z tytułu wykonawczego nr SM 5/32289/04, z rubryki "L", poz. 252, i następne w tabeli "kwoty pobrane na podstawie niniejszego tytułu wykonawczego" wynika, że w dniu 28 kwietnia 2005 r. na poczet należności głównej pobrano 565,70zł, a na poczet odsetek- 74.40zł, zaś w dniu 10 maja 2005 r. - na poczet należności głównej pobrano 3351.60 zł, a na poczet odsetek- 456,10 zł. W tej części zatem Sąd I instancji uznał roszczenie za niezasadne, w pozostałej natomiast wierzycielowi, czyli Skarbowi Państwa, przysługiwało roszczenie z art. 65 Ustawy o księgach wieczystych i hipotece o zapłatę sumy zabezpieczonej hipoteką, z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej Spółki do wartości nieruchomości. Sąd w związku z uiszczeniem w postępowaniu egzekucyjnym w dniu 28 kwietnia 2005 r. na poczet należności głównej 565,70 zł, a na poczet odsetek - 74.40zł, natomiast w dniu 10 maja 2005 r. - na poczet należności głównej 3.351.60 zł, a na poczet odsetek - 456,10 zł skorygował żądanie główne, uznając, że do dnia 28 kwietnia 2005 r. wynosiła ona 82.951,70 zł, od dnia 29 kwietnia 2005 r. - 82. 386zł (82.951,70 zł - 565,70 zł), a od dnia 11 maja 2005 r. - 79. 034.40 zł (82.386 zł - 3351,60 zł) - w związku z częściowym zaspokojeniem wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym.

W ocenie Sądu I instancji korekcie polegały także odsetki podatkowe objęte tytułem wykonawczym SM 5/32289/04- ponieważ jednak nie wiadomo w jaki sposób i na poczet jakich odsetek za jaki okres zaliczono kwoty uiszczone na poczet odsetek w postępowaniu egzekucyjnym, fakt ich uiszczenia mógł zostać wskazany w wyroku wyłącznie w sposób opisowy.

Sąd wskazał też, że nie ma żadnych podstaw do uznania, że wierzytelność zabezpieczona hipoteką nie zabezpieczała odsetek podatkowych. Odsetki te nie zostały wpisane do księgi wieczystej jako część należności głównej, lecz zostały wymienione w tytule wykonawczym, będącym podstawą wpisu. Art. 69 Ustawy o księgach wieczystych i hipotece stanowi, że hipoteka zabezpiecza mieszczące się w sumie hipoteki roszczenia o odsetki oraz o przyznane koszty postępowania, jak również inne roszczenia o świadczenia uboczne, jeżeli zostały wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej. W niniejszej sprawie art. 69 ustawy o księgach wieczystych nie znajdował jednak zastosowania – zastąpiły go przepisy szczególne, tj. przepisy ustawy Ordynacja podatkowa z 29 sierpnia 1998r (Dz. U.2012 p. 749). Hipoteka wpisana w księdze wieczystej nieruchomości pozwanego ma bowiem charakter hipoteki przymusowej. Stosownie do art. 34 § 1 Ordynacji podatkowej- Skarbowi Państwa i jednostce samorządu terytorialnego przysługuje hipoteka na wszystkich nieruchomościach podatnika, płatnika, inkasenta, następcy prawnego lub osób trzecich z tytułu zobowiązań podatkowych powstałych w sposób przewidziany w art. 21 § 1 pkt 2, a także z tytułu zaległości podatkowych w podatkach stanowiących ich dochód oraz odsetek za zwłokę od tych zaległości. Zgodnie z art. 53 § 4 Ordynacji podatkowej, odsetki za zwłokę naliczane są od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności podatku lub terminu, w którym płatnik lub inkasent był obowiązany dokonać wpłaty podatku na rachunek organu podatkowego. Z powyższego wynika zatem, że podatkowa hipoteka przymusowa ustanawiana jest w celu zabezpieczenia kilku rodzajów należności podatkowych - w tym odsetek za zwłokę (art. 34 § 1 Ordynacji podatkowej); art. 34 Ordynacji podatkowej należy traktować w tym przypadku jako przepis szczególny w stosunku do art. 69 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Pozwana wskazała, iż pierwotnie osobistym dłużnikiem powoda była Fabryka (...) S.A. (zwana dalej (...) S.A.). W 2007 r. (...) S.A. wniosła aportem do spółek (...) część nieruchomości. Następnie w/w spółki celowe umową z dn. 21.03.2007r. sprzedały te nieruchomości na rzecz Spółki (...), która zgodnie z umową cenę ich nabycia miała uiścić poprzez spłacenie należności (...) S.A. Umowa nie doszła do skutku, gdyż Spółka (...) odstąpiła od niej. Obecnie toczy się postępowanie z powództwa Spółki (...) przeciwko Spółce (...) o zwrot kwot uiszczonych na poczet ceny za nieruchomość, w tym za wierzytelności pokryte na rzecz niniejszego powoda. Nie bardzo jednak wiadomo, jakiego rodzaju zarzut strona pozwana chciałaby w związku z tym

wyartykułować, poza nieudowodnionym w żaden sposób stwierdzeniem, że (...) Sp. z o.o. w ramach dążenia do zapłaty ceny podjęła działania w celu spłaty zobowiązań publicznoprawnych (...) SA". Z akt sprawy nie wynika w żaden sposób, że ów „łańcuszek powiązań” transakcji na których pozwana opiera swoje twierdzenia, doprowadził do wygaśnięcia zobowiązania podatkowego, za które odpowiada jako dłużnik rzeczowy (...) SA, tym bardziej, że, jak słusznie wskazywała strona powodowa, zobowiązanie względem urzędu skarbowego wygasa m. in. w momencie dokonania zapłaty, lecz obowiązek jej uregulowania spoczywa na podatniku. Oznacza to, że płatność podatku musi nastąpić z rachunku przedsiębiorcy lub on sam musi wpłacić podatek w gotówce, jeśli w takiej formie się rozlicza. Wpłata przez osobę trzecią nie stanowi wpłaty powodującej wygaśnięcie zobowiązania podatkowego. Co do tego zagadnienia wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z dnia 26 maja 2008 r. sygn. akt I FPS 8/07, stwierdzając: "zapłata, o której mowa w art. 59 § 1 pkt 1 w zw. z art. 60 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja Podatkowa, w brzmieniu obowiązującym w 2004 r., dokonana przez inny podmiot w imieniu podatnika nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania podatkowego tego podatnika". Pogląd ten Sąd I instancji podzielił i uznał w konsekwencji, że ewentualne dokonanie wpłaty przez inny podmiot na podstawie art. 59§1 pkt 1 i 60§1 Ordynacji podatkowej jest okolicznością całkowicie indyferentną dla rozstrzygnięcia.

Oceniając dowody Sąd wskazał, że oparł się przede wszystkim na dokumentach znajdujących się w aktach postępowania egzekucyjnego, które stanowią dokumenty urzędowe, oraz na pozostałych dokumentach, autentyczność których nie była przez strony kwestionowana. Stan faktyczny niniejszej sprawy był zresztą bezsporny. Sąd nie uwzględnił jednak dowodu w postaci pisma z dnia 2.08.2012 r. - pozwu Spółki (...) przeciwko Spółce (...) o zapłatę 27.652.626 zł, gdyż z treści tego pisma nie wynika, aby zostało ono złożone do właściwego sądu, w konsekwencji aby sprawa jak w tym piśmie zawisła przed sądem powszechnym.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd wskazał art. 100 k.p.c., uznając, że pozwana przegrała proces jedynie w nieznacznej części, wobec czego obowiązek zwrotu kosztów procesu spoczywa w całości na pozwanej. Koszty procesu poniesione przez powoda wyniosły 3600 złotych, na którą to kwotę składało się wyłącznie wynagrodzenie radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa ustalone na podstawie z § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2003 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu [Dz. U. Nr 163, poz. 1349]. O kosztach należnych Skarbowi Państwa, czyli o nieuiszczonych kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana zaskarżając wyrok w zakresie pkt II, III i IV (z pominięciem części pkt II oddalającej powództwo co do kwoty 3.917,30 zł). Skarżąca zarzuciła:

- naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik postępowania, tj.:

1) przepisu art. 233 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego w sprawie i nie wyprowadzenie z faktów ustalonych w sprawie i złożonych dokumentów wniosków z nich logicznie wynikających pomimo przyjęcia dowodów z dokumentów i wskazania ich przez Sąd jako podstawy rozstrzygnięcia;

2) przepisu art. 233 k.p.c. w zw. z art. 770 k.p.c. w zw. z art. 816 k.p.c. w brzmieniu na dzień 13.02 2009 r. (data wydania przez Komornika postanowienia o ustaleniu kosztów w sprawie KM 500/09) poprzez wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających z przekroczeniem granicy swobodnej oceny dowodów a mianowicie przyjęcie, iż komornik mógł w niniejszym postanowieniu rozliczyć jedynie częściowe koszty egzekucji, przed zaspokojeniem roszczeń wierzyciela w całości oraz, że do zakończenia egzekucji konieczne było wydanie postanowienia o jej umorzeniu, podczas gdy ówczesny stan prawny w treści przewidzianej art. 770 w zw. z art. 816 k.p.c. nie kreował takiego wymogu.

- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 59 par. 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że „wpłata przez osobę trzecią nie stanowi wpłaty powodującej wygaśnięcie zobowiązania podatkowego.

Na podstawie powyższych zarzutów pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania według norm przypisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że na podstawie zaświadczenia Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w S. Sąd prawidłowo przyjął, iż na dzień 16.02.2007 r. zaległości podatkowe Fabryki (...) S.A wobec wynosiły 4.062.735,89 zł. W kontekście powyższego zgodne z zasadami logicznego rozumowania jest przyjęcie, że w kwocie ujętej w zaświadczeniu objęto również kwotę wynikającą z tytułu wykonawczego nr SM 5 32289/5 z dnia 23 lipca 2004 r. na kwotę 82.951,70 zł, objętego pozwem w niniejszej sprawie. Nie ulega również wątpliwości, iż Sąd przyjął za podstawę rozstrzygnięcia również pismo z dnia 30.05.2007 r., znak (...), w którym Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego wyraził zgodę na zwolnienie z zabezpieczenia hipotecznego ustanowionego na prawie użytkowania wieczystego nieruchomości wymienionych w tym piśmie pod warunkiem wpływu na rachunek Drugiego Urzędu Skarbowego kwoty 4.989.695,62 zł. Pozwana podkreśliła, że w piśmie tym poinformowano nabywcę nieruchomości objętych umowa z dnia 21 marca 2007 r. tj. Spółkę (...), iż wnioski o wykreślenie hipotek przymusowych, które są ustanowione na nieruchomościach wymienionych w niniejszym piśmie zostaną złożone do właściwego sądu po uzyskaniu informacji od komornika sądowego o uregulowaniu kosztów postępowań egzekucyjnych, o których mowa w pkt 2 tego pisma, Z powyższego wypływa jasny wniosek, że egzekucje powinny być zakończone poprzez spłatę długów i kosztów egzekucji. Dodatkowo Sąd przyjął dowód z zaświadczenia komornika z dnia 06.06.2007 r. z którego wynika, iż egzekucja z użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w S. przy Al. (...) działka nr (...) Kw nr (...) w sprawach prowadzonych z wniosków wierzycieli ujawnionych w dziale III KW (...) opisanych w załączniku do niniejszego pisma została zakończona przez całkowitą zapłatę. Skoro w załączniku do zaświadczenia komornika z dnia 06.06.2007 r. została wymieniona sygn. akt postępowania egzekucyjnego KM 2355/05, które było prowadzone wobec dłużnika (...) SA w oparciu o tytuły wykonawcze Drugiego Urzędu Skarbowego: z dnia 03.03.2005 r. sygn. akt SM 5 1584/05; z dnia 04.03.2005 r. sygn. akt SM 5 723/05; z dnia 05.01.2005 r. sygn. akt SM 5 184/05; z dnia 16.12.2004 r. sygn. akt SM 5 38075/04; z dnia 17.11.2004 r. sygn. akt SM 5 37257/04; z dnia 21.10.2004 r. sygn. akt SM 5 36222/04; z dnia 22.09.2004 r. sygn. akt SM 5 34942/04; z dnia 23.08.2004 r. sygn. akt SM 5 33518/04; z dnia 27.03.2004 r. sygn. akt SM 5 32289/04, to tym bardziej niezrozumiałe są wątpliwości Sądu w kwestii zapłaty długu wynikającego z powyższych tytułów wykonawczych i zakończeniu egzekucji poprzez całkowitą spłatę. Domniemanie jest tym bardziej zasadne, że w świetle nie wskazania przez płatnika na poczet którego tytułu wykonawczego dokonuje zapłaty zarachowanie powinno być dokonane na poczet tytułu wykonawczego najwcześniej wydanego, a takim był właśnie tytuł wykonawczy SM5/32289/04. Skarżąca nie zgodziła się z twierdzeniem Sądu, że z pisma komornika, w którym jest deklaracja, że wierzycielowi przekazano 1.357.290,10 zł nie wynika aby dotyczyło to wierzytelności objętej tytułem wykonawczym SM 5 32289/04. Wręcz przeciwnie - podstawą prowadzenia egzekucji komorniczej pod sygnaturą KM 500/09 (poprzednio KM 2355/05) był tytuł wykonawczy, SM 5 32289/04 z dnia 23.07.2004 r. jako jeden z dziewięciu innych tytułów wykonawczych na podstawie, których prowadzona była egzekucja komornicza.

Powyższe, zwłaszcza w kontekście tak spójnego materiału dowodowego, stanowi naruszenie art. 231 k.p.c. Sąd nie przyjął bowiem, że sporny tytuł wykonawczy został spłacony pomimo, że wniosek taki można wyprowadzić w oparciu o kilka niezależnych od siebie dokumentów, przy czym większość z tych dokumentów ma moc dokumentów urzędowych, zgodnie z art. 244§1 k.p.c., co nie powinno być kwestionowane. W ocenie Sądu I instancji dowodem zaspokojenia wierzyciela byłoby albo postanowienie w związku z zaspokojeniem wierzyciela w całości tj. w zakresie objętym wszystkimi tytułami wykonawczymi, albo dowód przekazania wierzycielowi pieniędzy w postępowaniu egzekucyjnym na poczet należności z tego konkretnego tytułu wykonawczego, który był podstawą ustanowienia hipoteki. Pozwana zakwestionowała pogląd Sądu, iż tylko takie dowody mogłyby motywować jego twierdzenia. Wprawdzie w aktach egzekucyjnych takiego dowodu brak - jednakże w aktach sądowych, a szczególnie po analizie dowodów przedkładanych przez powódkę, nie powinno ulegać wątpliwości sądu, że zobowiązanie dłużnej spółki wynikające nie tylko z tytułu wykonawczego SM 5 32289/04 z dnia 23.07.2004 r., ale również z tytułu wykonawczego SM 5 37257/04 z dnia 17.11.2004 r. na podstawie, których była prowadzona egzekucja komornicza

KM 500/09 (poprzednio KM 2355/05) zostały zaspokojone w całości. Skarżąca nadmienila, że z chwilą wpłaty kwoty wierzytelności do komornika wierzytelność uważa się za spłaconą niezależnie od faktu kiedy komornik rozliczy się z wierzycielem. Kwestie nadużyć Komornika lub nieprawidłowości w rozliczeniach z wierzycielem nie mogą obciążać dłużnika, który świadczenie do rąk komornika spełnił. Ponadto wskazała, że Sąd przyjął, iż suma wierzytelności dochodzona w postępowaniu KM 500/09 wynosiła 1.171.836,49 zł należności głównej. Skoro zgodnie z postanowieniem Komornika z dnia 13.02.2009 r. o ustaleniu kosztów egzekucji wierzycielowi przekazano kwotę 1.357.290,10 zł, to istnieje prawdopodobieństwo graniczące z pewnością, że w postępowaniu egzekucyjnym KM 500/09 (poprzednio KM 2355/05) wierzyciel został zaspokojony w pełnej wysokości, wraz z odsetkami.

Nie jest też zgodne ze stanem faktycznym twierdzenie sądu I Instancji, iż tylko tytuł wykonawczy z dnia SM 5 32289/04 z 23.07.2004 r. stanowił podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej KW (...), z której strona powodowa wywodzi żądanie pozwu. Dowód z odpisu przedmiotowej księgi wieczystej nie został oceniony wszechstronnie, a zatem mamy do czynienia z naruszeniem art. 233 k.p.c. Tytuł wykonawczy SM 5 37257/04 z dnia 17.11.2004 r. w oparciu, o który była prowadzona egzekucja komornicza pod sygnaturą KM 500/09 (poprzednio KM 2355/05) był również podstawą ustanowienia hipoteki na kwotę 85.185,00 zł.

W ocenie skarżącej sposobem zakończenia egzekucji, który oznacza, że osiągnięty został cel tego postępowania jest przekazanie wierzycielowi wyegzekwowanego świadczenia pieniężnego względnie wykonanie obowiązku niepieniężnego. Przed nowelizacją art. 816 poprzez dodanie § 3 ustawą z 16.9.2011 t: (Dz.U. Nr 233, poz. 1381), zakończenie egzekucji w ten sposób nie wymagało wydania żadnego orzeczenia, a jedynie obliżowało komornika do ustalenia i rozliczenia jego kosztów, stosownie do art. 770 i 770¹ k.p.c. Z powyższego wynika, że Sąd Okręgowy nie miał podstaw, aby przyjąć, że postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód z dnia 13.02.2009 r. o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego w sprawie KM 500/09 nie świadczy o spełnieniu roszczenia dochodzonego pozwem w niniejszej sprawie, tym bardziej, że z samej treści postanowienia nie wynika, aby komornik dokonał rozliczenia kosztów jedynie co do części dochodzonej wierzytelności. Koszty egzekucyjne powinny być ustalone i ściągnięte w postępowaniu egzekucyjnym, w którym powstały. Komornik obowiązany jest wydać odrębne postanowienie w związku z ostatnią czynnością egzekucyjną, w którym, ustalając koszty, powinien wskazać podstawę obliczenia kosztów przez wymienienie podstawy ich pobrania (§ 32 rozporządzenia w sprawie czynności komorników).

Pozwana nie zgodziła się też z twierdzeniem Sądu I Instancji, iż wpłata przez osobę trzecią nie stanowi wpłaty powodującej wygaśnięcie zobowiązania podatkowego w związku z czym jest okolicznością indyferentną dla rozstrzygnięcia. Powódka, a także Sąd ustalając stan faktyczny nie kwestionował, iż (...) Sp. z o.o. dokonała do Komornika wpłaty na rzecz powoda jako wierzyciela kwoty 4.989.695,62 zł. Z orzecznictwa sądów administracyjnych wynika, że podatek zapłacony przez osobę trzecią wygasa. Tak między innymi stwierdził Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 17 marca 1998 r. (I SA/Łd 1676/96). Uznał on, iż zobowiązanie podatkowe wygasa przez zapłatę podatku, przy czym ustawa nie zastrzega, iż zapłata ta musi być dokonana przez podatnika. Sąd stwierdził przy tym, że zobowiązanie osoby trzeciej do uiszczenia za inną osobę kwot odpowiadających ciężącym na niej podatkowi może wynikać z umów cywilnoprawnych. Podobną opinię wyraził WSA w Warszawie w wyroku z 16 lutego 2004 r. (III SA 1430/02). W wyroku NSA z 18 czerwca 2003 r. (SA/Bd 1138/03) natomiast sąd stwierdził, że zapłaty podatku może dokonać za podatnika również osoba trzecia, o ile uczyni to dobrowolnie, względnie czując się następcą prawnym, wskazując zobowiązanie, z tytułu którego następuje zapłata. Sąd uznał w tym wyroku również, że dokonanie w ramach zobowiązania cywilnoprawnego zapłaty podatku za podatnika nie uprawnia strony umowy do żądania zwrotu zapłaconego podatku. Z przepisu art. 59 par. 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej nie wynika bowiem, aby zobowiązanie podatkowe wygasało przez jego zapłatę dokonaną wyłącznie przez podatnika. W związku z powyższą błędną wykładnią dokonaną przez Sąd I Instancji wydane zostało błędne orzeczenie, w oderwaniu od kwestii uregulowania przez E. T. Sp, z o.o. długów (...) S.A., w tym objętych sygn. KM 500/09.

Powód w piśmie z dnia 30 czerwca 2014 r. stanowiącym odpowiedź na apelację wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej okazała się niezasadna. Wstępnie zaznaczenia wymaga, że Sąd I instancji w sposób prawidłowy zgromadził w sprawie materiał dowodowy i w dalszej kolejności dokonał właściwej jego oceny. W konsekwencji ustalił stan faktyczny odpowiadający treści tych dowodów. Stąd też Sąd Apelacyjny przyjął go za własny. W sytuacji bowiem, gdy sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji nie musi powtarzać dokonanych ustaleń, gdyż wystarczy stwierdzenie, że przyjmuje je za własne (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 1935 r., C III 680/34. Zb. Urz. 1936, poz. 379, z dnia 14 lutego 1938 r., C II 21172/37 Przegląd Sądowy 1938, poz. 380 i z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83). Nie sposób podzielić zawartych w apelacji zarzutów dotyczących naruszenia przepisów prawa procesowego (art. 233 § 1 k.p.c., art. 231 k.p.c., art. 770 k.p.c. w zw. z art. 816 k.p.c.), czy też przepisów prawa materialnego (art. 59 § 1 pkt. 1 Ordynacji podatkowej).

Ich ocenę rozpocząć należało od kwestii związanych z zastosowaniem przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego. W okolicznościach bowiem niniejszej sprawy ocena zarzutu naruszenia przepisu art. 59 ordynacji podatkowej determinowała treść rozstrzygnięcia, a tym samym badanie wszystkich pozostałych nie miało wpływu na zasadność wniesionej apelacji. Inaczej rzecz ujmując nawet uwzględnienie zarzutów związanych z wadliwym zastosowaniem, czy też brakiem zastosowania przepisów procedury, w tym w szczególności art. 231 k.p.c. nie mogło prowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku w kierunku postulowanym przez skarżącą.

Nie sposób podzielić zaprezentowanego przez pozwaną poglądu odnośnie możliwości spłaty zobowiązania podatkowego przez osobę trzecią. Pozwana bowiem podnosząc zarzut spełnienia świadczenia objętego pozwem w toku całego postępowania nie powoływała się na jakiegokolwiek wpłaty własne wskazując jedynie na płatność dokonaną przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w wykonaniu umowy z dnia 21 marca 2007 r. Słusznie w tym kontekście zauważył Sąd Okręgowy, że spłata taka nie mogła nastąpić. Nie ulega wątpliwości, że zgodnie z treścią art. 59 § 1 pkt. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz.U.2012.749 z późniejszymi zmianami), zobowiązanie podatkowe wygasa w całości lub w części wskutek zapłaty. Podkreśla się, że podstawowym sposobem wygaśnięcia zobowiązania podatkowego jest właśnie zapłata, przy czym dokonana przez podatnika. Wątpliwości dotyczące tego, czy zapłata podatku obciążającego podatnika przez inną osobę nie prowadzi do wygaśnięcia zobowiązania podatkowego wobec podatnika (wyrok NSA z 18 czerwca 2003 r., sygn. akt SA/Bd 1138/03, publ. POP 2005/6, str. 528; wyrok NSA z 10 grudnia 1997 r., sygn. akt III SA 948/1996, LEX nr 33513), zostały wyjaśnione w orzecznictwie (uchwała składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 maja 2008 r., sygn. akt I FPS 8/07, ONSAiWSA 2008, nr 5, poz. 79218). Chodzi tu o uiszczenie podatku za podatnika na podstawie umowy zawartej pomiędzy podatnikiem i inną osobą, jak i samodzielne działania osoby niebędącej podatnikiem, których efektem jest zapłata podatku obciążającego podatnika. Podatek jest bowiem świadczeniem publicznoprawnym, którego w drodze czynności cywilnoprawnych nie można przenieść na inną osobę niż podatnik, nawet za jej zgodą (wyrok NSA z dnia 6 marca 1998 r., sygn. akt I SA/Lu 192/97, POP 1999, z. 4, poz. 114). Taka "zapłata" za podatnika nie może prowadzić do wygaśnięcia zobowiązania podatnika. Osoba, która zapłaciła, może domagać się - w zależności od okoliczności - zwrotu świadczenia nienależnego albo zwrotu nadpłaconego podatku. W przywołanej uchwale wprost wskazano, że zapłata, o której mowa w art. 59 § 1 pkt 1 w związku z art. 60 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa w brzmieniu obowiązującym w 2004 r., dokonana przez inny podmiot w imieniu podatnika nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania podatkowego tego podatnika. Podkreśla się przy tym, że tylko w przypadku gdy osoba trzecia dokonująca wpłaty podatku działa w imieniu i na rachunek podatnika i dokonuje zapłaty podatku ze środków pieniężnych podatnika, należy uznać, że wskutek dokonanej wpłaty nastąpiło wygaśnięcie zobowiązania podatkowego podatnika w trybie art. 59 § 1 pkt 1 o.p. Wpłacenie kwoty podatku przez osobę trzecią nie powoduje więc wygaśnięcia zobowiązania podatkowego podatnika, gdyż będzie

to czynność wykonana przez osobę nie uprawnioną, tym samym czynność taką należy uznać za prawnie nieskuteczną a zatem należy uznać, że tylko zapłata podatku przez podatnika, ewentualnie przez osobę trzecią działającą jako posłaniec, która wpłaca środki otrzymane od podatnika, prowadzi do realizacji zobowiązania podatkowego i tym samym do jego wygaśnięcia (wyrok WSA w Gdańsku z dnia 8 kwietnia 2014 r., sygn. akt I SA/Gd 160/14, LEX nr 1469604). Tak więc tytuł prywatnoprawny w stosunkach pomiędzy podatnikiem, a innymi osobami, nie ma żadnego znaczenia w stosunkach podatkowopravných, dopóki takiego znaczenia nie nada mu przepis prawa podatkowego. Obecnie sytuacja taka nie ma miejsca. Obowiązki podatkowe mają publicznoprawny charakter, są obowiązkami osobistymi i nie mogą być znoszone przez umowy cywilnoprawne zawierane między podatnikiem a osobą trzecią. Jakielkolwiek względy praktyczne mogą co najwyżej wskazywać na potrzebę zmian przepisów w celu dostosowania ich do potrzeb praktyki. Z pewnością nie mogą natomiast uzasadniać interpretacji prawa z pominięciem treści istoty stosunku zobowiązaniowego w prawie podatkowym. Stosunek cywilnoprawny zawiązany pomiędzy podatnikiem a osobą trzecią, nie odnosi jednak żadnego znaczenia w stosunkach publicznoprawnych (podatkowych). Ponadto za taką interpretacją przemawia treść przepisu art. 60 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej, regulująca termin dokonania zapłaty podatku w obrocie bezgotówkowym, a także względy wykładni systemowej. Za nadpłatę uważa się m.in. kwotę nadpłaconego lub nienależnie zapłaconego podatku (art. 72 § 1 pkt 1 O.p.). Z art. 73 § 1 pkt 1 O.p. wynika, że nadpłata powstaje z zastrzeżeniem § 2, z dniem zapłaty przez podatnika podatku nienależnego lub w wysokości większej od należnej. Nie stanowi zatem nadpłaty wpłata dokonana nie przez podatnika (pomijając enumeratywnie wymienione sytuacje w art. 72 § 1 pkt 2-4). Podkreśla się również, że zobowiązanie podatkowe powinno być zaspokojone z majątku podatnika, gdyż tylko z jego obowiązkiem podatkowym, rozumianym jako obowiązek osobisty, jest ono związane (art. 26 Ordynacji podatkowej).

Jak wskazano wyżej zaprezentowany pogląd jest dla niniejszej sprawy rozstrzygający. Nawet więc dokonanie spłaty zaległości podatkowej ciążącej na pozwanej przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. nie mogło prowadzić do wygaśnięcia zobowiązania podatkowego.

Do wniosku przeciwnego nie mogło prowadzić nawet przyjęcie poglądu prezentowanego przez skarżącą w oparciu o przywołane w apelacji orzecznictwo. Nie sposób bowiem uznać, że możliwość taka (spłaty przez osobę trzecią) wynikała z treści czynności cywilnoprawnej. Należy zaznaczyć, że z treści § 17 aktu notarialnego z dnia 21 marca 2007 r. nie wynika, by zapłata dokonana została w imieniu i na rachunek podatnika i ze środków pieniężnych podatnika. Spółka (...) spłacała w ten sposób cenę sprzedaży, a więc własny dług względem sprzedających spółek, dokonywała tego z własnych środków i w żaden sposób nie była tylko pośrednikiem. Ponadto w umowie wskazano, że przedmiotem sprzedaży są szczegółowo wymienione nieruchomości. Nie dotyczyła ona nieruchomości objętej księgą wieczystą nr KW (...). Nie ulega też wątpliwości, że zaliczeniu na poczet ceny (potrąceniu) podlegać miały zapłacone należności wierzycieli dochodzone w ramach egzekucji toczących się w stosunku do nieruchomości objętych tym aktem notarialnym (§ 17 pkt. 4a umowy) i wymienionych w załączniku nr 2 do umowy (inne zobowiązania) lub zapłacone wszystkie zaległości, które mogą obciążać nieruchomości lub kupującego z tytułu zobowiązań publicznoprawnych obciążających wymienione w akcie spółki.

Wobec przyjęcia poglądu o braku możliwości zapłaty podatku przez osobę trzecią, bez znaczenia pozostaje argumentacja skarżącej dotycząca zarówno złożenia wniosku do strony pozwanej o udzielenie promesy, jak i samej promesy. Niezależnie od tego analiza przedstawionych w toku postępowania dowodów w postaci pisma pozwanej z dnia 7 maja 2007 r. (karty 203 – 205 akt) oraz pisma Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w S. z dnia 30 maja 2007 r. (karty 206 – 207 akt) prowadzi do jednoznacznego wniosku, że postępowaniem w zakresie udzielenia promesy objęte były wyłącznie wierzytelności związane z nieruchomościami objętymi umową z dnia 21 marca 2007 r. W promesie jednoznacznie wskazano, że dotyczy tylko odpowiedzialności rzeczowej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., a więc ewidentnie tylko w związku z postępowaniami egzekucyjnymi i nieruchomościami, które były nabywane. Zresztą z jej treści wprost wynika, jakich nieruchomości dotyczy (wskazano konkretne numery KW). Nie ma wśród nich nieruchomości, której dotyczy niniejsze postępowanie, co same w sobie wyłącza możliwość wiązania z nią jakichkolwiek skutków w zakresie spłaty wierzytelności objętej pozwem. Z treści promesy wynika, że skutkiem dokonanych przez nabywcę wpłat miało być zwolnienie zabezpieczeń istniejących tylko

na tych nieruchomościach. W żadnym przypadku więc promesa nie dotyczyła wszelkich zobowiązań podatkowych należnych powodowi. Jednoznacznie kwota 4.989.695,62 zł, jaką miała wpłacić pozwana jako warunek zwolnienia zabezpieczeń odnosiła się do nieruchomości szczegółowo wymienionych w umowie. Stąd też w promesie zapis, zgodnie z którym złożenie stosownych wniosków do sądu o wykreślenie hipotek przymusowych ciężących na tych konkretnych nieruchomościach nastąpi w terminie 7 dni od wpływu kwoty spłaty na rachunek bankowy powoda oraz uzyskania pisemnej informacji od komornika o uregulowaniu kosztów postępowań egzekucyjnych wymienionych w pkt. 2 promesy, a więc prowadzonych w stosunku do wymienionych w niej nieruchomości. Tak więc nawet rozumienie ustalenia kosztów postępowania jako przejawu jego zakończenia nie mogło prowadzić do wniosku odnośnie spłaty wierzytelności objętej pozwem. Takie stanowisko znajduje potwierdzenie we wspomnianym piśmie powoda z dnia 7 maja 2007 r. Już z jego wstępnej części wynika, że po pierwsze odnosiło się do spłat dokonywanych przez spółkę jako dłużnika rzeczowego, a więc z ograniczeniem do przedmiotu umowy z dnia 21 marca 2007 r., a po drugie, że dotyczy tylko części zobowiązań publicznoprawnych ciężących na spółce (...). Także tutaj odnoszono się do zwolnienia zabezpieczeń istniejących na nabywanych nieruchomościach. Wskazywano w nim zresztą wyższe zaległości, niż wysokość wpłacanej kwoty, co jest zgodne z zapisem, że pismo nie dotyczy wszystkich wierzytelności przysługujących powodowi. Rację ma przy tym powód wskazując, że wobec ustanowienia hipoteki przymusowej w dniu 22 czerwca 2007 r. nie mogła zostać ona powyższą umową objęta.

Niezasadne okazały się zawarte w apelacji zarzuty odnoszące się do naruszenia przez Sąd I instancji treści przepisów art. 231 k.p.c. oraz art. 233 k.p.c. W ocenie bowiem skarżącej przedłożone dowody w postaci zaświadczenia Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w S. z dnia 16 lutego 2007 r., wskazanej wyżej promesy z dnia 30 maja 2007 r., zaświadczenia Komornika Sądowego z dnia 6 czerwca 2007 r. dotyczącego zakończenia postępowania egzekucyjnego w związku z całkowitą zapłatą, czy też postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 13 lutego 2009 r. w postępowaniu egzekucyjnym toczącym się pod sygnaturą KM 500/09 w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego winny stanowić podstawę konstrukcji domniemania faktycznego odnośnie spłaty wierzytelności objętej pozwem. Stanowiska tego nie sposób podzielić. Zgodnie z art. 231 k.p.c., sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów (domniemanie faktyczne). Podkreślenia wymaga, że domniemanie faktyczne, jest środkiem pozwalającym ustalić określony element stanu faktycznego, konstruowanym z uwzględnieniem reguł z art. 233 § 1 k.p.c., a tym samym należy do kręgu czynności związanych z dokonywaniem ustaleń faktycznych i oceny dowodów. Zastosowanie tego sposobu dokonania ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia powinno mieć miejsce, gdy brak jest bezpośrednich środków dowodowych albo istnieją znaczne utrudnienia dla wykazania faktu, a jednocześnie jego ustalenie jest możliwe przy zastosowaniu reguł logicznego rozumowania przy uwzględnieniu zasad wiedzy i doświadczenia życiowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2010 r., sygn. akt I CSK 11/10, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2012 r., sygn. akt IV CSK 486/11, LEX nr 1243071, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r., sygn. akt II UK 259/11, LEX nr 1235838). Możliwość zastosowania przez sąd domniemania faktycznego nie może być jednak interpretowana jako złagodzenie wynikającego z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. obowiązku dowodzenia przez stronę faktów, z których wywodzi ona skutki prawne. Należy przy tym pamiętać, że tzw. dowód prima facie oparty na konstrukcji domniemań faktycznych wymaga wysokiego prawdopodobieństwa istnienia pierwszego i kolejnych zdarzeń sprawczych, pozwalających traktować je, jako oczywiste. Zastosowanie domniemania faktycznego jest możliwe, gdy dla wniosku domniemania nie ma innych hipotez konkurencyjnych i wniosek nie budzi wątpliwości z uwagi na starannie zebrane dowody. Nie można zatem przyjąć prawidłowego domniemania faktycznego bez ustalenia faktów stanowiących jego logiczne przesłanki (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2014 r., sygn. akt I UK 285/13, LEX nr 1498591, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2007 r., sygn. akt I PK 157/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 33). Inaczej rzecz ujmując, ustalenie faktu na podstawie domniemania faktycznego jest prawidłowe tylko wtedy, gdy wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów. Domniemany fakt nie wymaga więc twierdzenia ani dowodzenia, w przeciwieństwie jednak do okoliczności stanowiących podstawę faktyczną domniemania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 1998 r., sygn. akt II UKN 465/97, OSNP 1999, nr 1, poz. 24, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2000 r., sygn. akt

III CKN 811/98, LEX nr 51364, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2000 r., sygn. akt I CKN 1196/98, LEX nr 50829).

W rozważanej sprawie Sąd I instancji w sposób prawidłowy nie zastosował powyższej regulacji. Przedstawiony bowiem przez strony materiał dowodowy, w tym w szczególności dowody przywołane przez skarżącą, nie pozwalały na poczynienie ustaleń, które mogłyby stanowić podstawę konstrukcji domniemania. Jak wcześniej wskazano z treści wniosku pozwanej z dnia z dnia 7 maja 2007 r. o udzielenie promesy oraz pisma z dnia 30 maja 2007 r. nie wynika, że postępowaniem w tym przedmiocie objęta była wierzytelność dochodzona w pozwie. Tym samym wobec braku dowodu zapłaty przez podatnika zaległości podatkowej nie było możliwe wysnuwanie wniosków w ramach domniemania, że dalsze oświadczenia komornika sądowego, w tym oświadczenie o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego dowodzi zapłaty i w konsekwencji wygaśnięcia zobowiązania.

Można się zgodzić z pozwaną, że w chwili zawierania umowy z dnia 21 marca 2007 r. zaległość podatkowa istniała. Wynika ona z tytułu wykonawczego z dnia 23 lipca 2004 r. nr SM 5/32289/04 dotyczącego podatku od towarów i usług za maj 2004 r. Podzielić można również jej stanowisko odnośnie tego, że zaświadczenie Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w S. z dnia 16 lutego 2007 r. (karta 94 akt) dotyczące wysokości zaległości podatkowej na dzień 31 stycznia 2007 r. w kwocie 4.062.735,89 zł, racjonalnie rzecz oceniając, obejmowało także wspomniany tytuł wykonawczy.

Nie można jednak konstrukcji domniemania faktycznego opierać na dowodzie w postaci zaświadczenia Komornika z dnia 6 czerwca 2007 r. dotyczącego zakończenia postępowania egzekucyjnego całkowitą zapłatą (karty 209 – 210 akt). Z treści tego zaświadczenia wynika, że egzekucja toczyła się z nieruchomości szczegółowo w nim wymienionych i wpisanych do KW nr (...). Nie obejmowała więc nieruchomości, na której zabezpieczona była wierzytelność objęta pozwą. W dalszej jednak części zawarte zostało oświadczenie komornika, że egzekucja z prawa użytkowania wieczystego wskazanych tam nieruchomości w sprawach prowadzonych przez wierzycieli ujawnionych w dziale III KW nr KW nr (...) opisanych w załączniku do tego pisma została zakończona przez całkowitą zapłatę. Wśród nich wymieniona została egzekucja tocząca się pod sygnaturą KM 2355/05, a więc odnosząca się również do tytułu wykonawczego nr SM5/32289/04 z dnia 23 lipca 2004 r. Taki zapis mógłby prowadzić do wniosku, że rzeczywiście wierzytelność została spłacona. Niewątpliwie bowiem zaświadczenie wskazuje na zakończenie postępowania egzekucyjnego w sprawie KM 2355/05, co zresztą wynika również z postanowienia sądu egzekucyjnego z dnia 31 marca 2008 r. (karty 53 – 56 akt postępowania egzekucyjnego toczącego się pod sygnaturą KM 500/09), polecającego Komornikowi wydanie postanowienia w przedmiocie ustalenie kosztów postępowania egzekucyjnego i w którym wskazano, że całkowita zapłata należności nastąpiła w dniu 6 czerwca 2007 r.. Uszły jednak uwadze skarżącej dalsze czynności podejmowane w ramach tego postępowania, a które miały miejsce po dniu 6 czerwca 2007 r., które przeczą spłacie wierzytelności wynikającej ze wskazanego wyżej tytułu wykonawczego nie pozwalające, wbrew stanowisku skarżącej, oparcie domniemania na treści omawianego zaświadczenia. Przede wszystkim już w postanowieniu sądu egzekucyjnego z dnia 31 marca 2008 r. jednoznacznie wskazano, że w dniu 18 czerwca 2007 r. egzekucja została rozszerzona na wniosek wierzyciela, przy czym powołano się na tytuł wykonawczy objęty niniejszym sporem nakazując dalsze prowadzenie egzekucji. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w przywołanym w powyższym postanowieniu wniosku wierzyciela z dnia 18 czerwca 2007 r. (karta 28 akt KM 500/09). Wynika z niego jednoznacznie, że na ten dzień nadal nie została spłacona wierzytelność wynikająca z tytułu wykonawczego nr SM 5/32289/04. Został on wprost we wniosku wymieniony ze wskazaniem dokładnej kwoty wierzytelności. Zestawienie więc postanowienia sądu egzekucyjnego oraz powyższego wniosku z zaświadczeniem komornika nie może prowadzić do niewątpliwych ustaleń, że do spłaty wierzytelności rzeczywiście doszło. Przeciwnie, jak już wskazano, sąd egzekucyjny w sposób jednoznaczny nakazał kontynuowanie postępowania egzekucyjnego odnośnie wierzytelności objętej pozwą. Świadczy o tym również dalszy tok czynności w ramach tego postępowania. W aktach jego dotyczących znajduje się postanowienie komornika z dnia 27 czerwca 2007 r. (karta 29) w przedmiocie kontynuowania postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt I KM 2355/05 w oparciu o tytuł wykonawczy nr SM 5/32289/04. Zwrócić też należy uwagę na treść postanowienia Sądu egzekucyjnego z dnia 9 czerwca 2008 r. (karty 64 – 65 akt egzekucyjnych), zgodnie z którą do dnia jego wydania nie zostały wyegzekwowane należności wynikające z powyższego tytułu. Tutaj też wskazano, że brak podstaw do ustalania kosztów postępowania egzekucyjnego wobec

niewyegzekwowania należności. Nie jest więc możliwe uznanie, że do zaspokojenia wierzyciela doszło a postępowanie zostało zakończone. Okoliczność ta wprost wynika nawet z przywoływanego przez skarżącą postanowienia Komornika z dnia 13 lutego 2009 r. ustalającego koszty postępowania (karta 211 akt). Wskazano w nim ponownie, że postępowanie dotyczy między innymi tytułu wykonawczego nr SM 5/32289/04. Tak więc z treścią zaświadczenia Komornika z dnia 6 czerwca 2007 r. nie można w żadnym przypadku wiązać skutków na które powołuje się skarżąca. Podobny wniosek wyprowadzić należy odnośnie wspomnianego postanowienia z dnia 13 lutego 2009 r. Podzielić oczywiście należy przedstawioną w apelacji argumentację dotyczącą interpretacji art. 770 k.p.c. oraz art. 816 k.p.c. w brzmieniu z dnia wydawania powyższego postanowienia. Nie ulega wątpliwości, że zakończenie egzekucji poprzez przekazanie wierzycielowi egzekwowanych kwot nie wymagało wydania przez komornika stosownego orzeczenia, a jedynie obligowało go do ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego. Stąd też co do zasady uprawnione jest stanowisko, zgodnie z którym wydanie takiego postanowienia umożliwiało zastosowanie domniemania, że do zakończenia egzekucji skutek zaspokojenia wierzyciela doszło. Takiej konstatacji przeczy ponownie dalszy tok postępowania egzekucyjnego. Wstępnie zaznaczenia wymaga, że pozwana jest niekonsekwentna z jednej strony wskazując na całkowitą spłatę wierzytelności najpóźniej w dniu 6 czerwca 2007 r., o czym świadczyć miało omówione wyżej zaświadczenie komornika, a z drugiej strony powołując się na postanowienie w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego wydane prawie dwa lata później. Niezależnie od tego, postanowienie z dnia 13 lutego 2009 r. niewątpliwie dotyczy kosztów w postępowaniu toczącego się pod sygnatura KM 2355/05, co wynika już tylko z chronologii poszczególnych czynności. Wydane zostało po otrzymaniu postanowienia Sądu o konieczności rozliczenia kosztów w ramach tego postępowania, przy czym nie obejmującego tytułu wykonawczego z niniejszej sprawy. Należy zaznaczyć, że w dniu 27 maja 2009 r. (karta 77 akt egzekucyjnych) komornik poinformował o sporządzeniu w dniu 5 maja 2009 r. planu podziału kwoty 284.083,73 zł informując jednocześnie o przysługujących środkach jego zaskarżenia. Co istotne wśród podstaw egzekucji nadal wskazywano omawiany tytuł wykonawczy z dnia 23 lipca 2004 r. Nie jest więc możliwe uznanie, że przed tą datą, a ściślej przed datą postanowienia z dnia 13 lutego 2009 r. do zaspokojenia w całości wierzyciela egzekwowanego doszło. Z kolei piśmie z dnia 29 lipca 2009 r. (karta 79 akt) w ramach tego postępowania i przywołując ten dokładnie tytuł wykonawczy komornik informował o zajęciu udziałów. Oczywiście jest, że w przypadku całkowitej spłaty wierzytelności, dalsze czynności mające na celu ustalenie majątku dłużnika i jego zajęcie byłyby zbędne. Co jednak najistotniejsze sam komornik w piśmie z dnia 24 sierpnia 2009 r. (karta 99 akt egzekucyjnych) kierowanym do Sądu egzekucyjnego w związku ze skargą dłużnika na zajęcie udziałów, który podnosił właśnie zarzuty dotyczące zakończenia postępowania egzekucyjnego, wprost wskazał, że postanowienie z dnia 13 lutego 2009 r. ustalające koszty nie jest postanowieniem końcowym, a z jego treści wynika, jakie kwoty zostały dotychczas wyegzekwowane w sprawie. Sąd egzekucyjny postanowieniem z dnia 9 września 2009 r. (karta 106 akt) powyższą skargę dłużnika oddalił. Wreszcie postanowieniem z dnia 24 stycznia 2012 r. (karta 112 akt) postępowanie egzekucyjne, zostało umorzone z uwagi na upadłość, przy czym jako jego podstawę nadal wskazywano sporny tytuł.

Nie można również w kontekście powyższej argumentacji wyprowadzać wniosku o spłacie wierzytelności tylko poprzez proste zestawienie kwoty wpłaconej przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. z kwotą zaległości określonej w zaświadczeniu z dnia 16 lutego 2007 r., czy też poprzez odniesienie się do informacji komornika o przekazaniu wierzycielowi kwoty 1.357.290,10 zł wobec ustalonej wysokości wierzytelności (należność główna) na kwotę 1.171.836,49 zł.

Reasumując wskazać należy, że dowody, na które powoływała się skarżąca nie pozwalają na poczynienie ustaleń stanowiących podstawę domniemania faktycznego. W konsekwencji więc wobec braku przedstawienia dowodów zapłaty wierzytelności, a z drugiej strony braku możliwości zastosowania art. 231 k.p.c. zarzut zapłaty nie mógł zostać uwzględniony. Oczywiście podzielić należy stanowisko skarżącej, że wykazanie powyższej okoliczności nie może zostać ograniczone wyłącznie do przedstawienia dowodu wpłaty, jednakże z zaferowanych dowodów wniosku takiego wyprowadzić nie można. Nie sposób więc uznać, że Sąd I instancji naruszył wspomnianą regulację, jak również art. 233 k.p.c., czy też art. 770 k.p.c. i art. 816 k.p.c. jak jednak wskazano na wstępie wobec interpretacji art. 59 § 1 pkt. 1 Ordynacji podatkowej okoliczności te pozostawały bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, apelację pozwanej jako bezzasadną należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym stanowiły przepisy art. 108 k.p.c. oraz art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Zgodnie z pierwszym z nich, sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Jednocześnie art. 98 § 1 k.p.c. stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zgodnie natomiast z treścią art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U.2013.1150 j.t.), koszty zastępstwa procesowego zasądzone lub przyznane Skarbowi Państwa w sprawie, w której zastępstwo procesowe Skarbu Państwa wykonuje Prokuratura Generalna, przysługują Skarbowi Państwa - Prokuraturii Generalnej. Koszty te są egzekwowane przez Skarb Państwa - Prokuratorię Generalną na podstawie tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wydaną na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego.

Na koszty te składały się wyłącznie koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.700 zł ustalone na podstawie § 6 pkt. 6 i § 12 ust.1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z późniejszymi zmianami).

SSA M. Iwankiewicz SSA H. Zarzeczna SSA T. Żelazowski